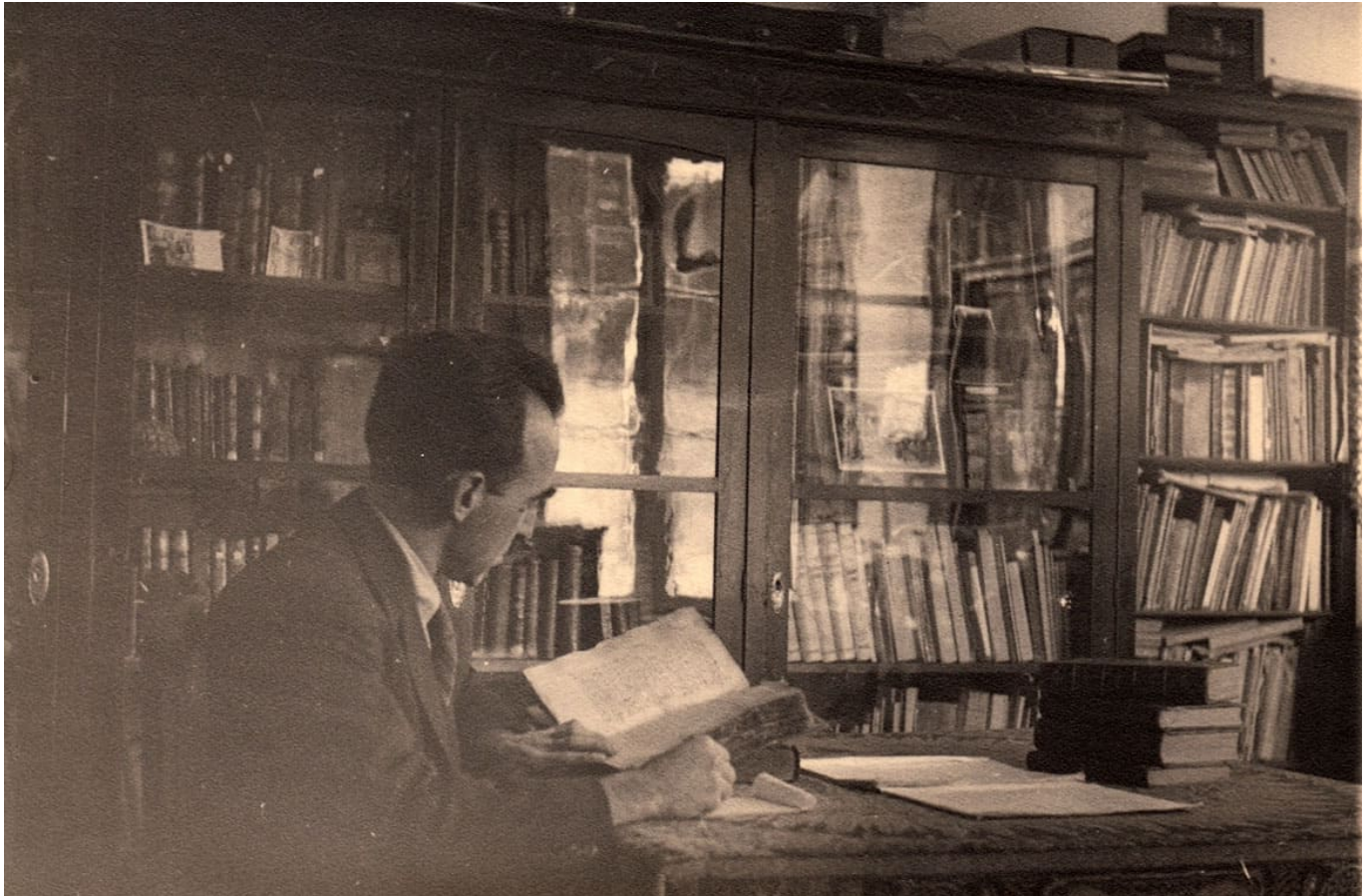

Σίμων Καράς: Σαν σήμερα κοιμήθη το 1999 ο ερευνητής και διδάσκαλος της Ελληνικής μουσικής παράδοσης και κληρονομιάς (BΙNTEO)

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#) / [Παράδοση](#)

Ο Σίμων Καράς (1903-1999) υπήρξε μουσικολόγος και ερευνητής της ελληνικής μουσικής [παράδοσης](#) και κληρονομιάς. Πολλοί θεωρούν ότι χάρη στην πολύχρονη και επίπονη ερευνητική του προσπάθεια διασώθηκε ένα μεγάλο κομμάτι της παραδοσιακής μουσικής, την οποία κατέγραψε σε όλο το φάσμα της ελληνικής επικράτειας.

Video:Ο Εμμανουήλ Γιαννόπουλος, Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως επιστημονικός υπεύθυνος της έκδοσης του αναλυτικού περιγραφικού καταλόγου των χειρογράφων της βιβλιοθήκης του Σίμωνα Καρά, μιλάει για την σημαντική έκδοση αυτών, με τίτλο: «Ἡ συλλογή παλαιῶν ψαλτικῶν χειρογράφων τοῦ Σίμωνος Καρά. Ἀναλυτικός περιγραφικός κατάλογος», που εκδόθηκε και κυκλοφορεί ελεύθερα από το Κέντρο Ερεύνης και Προβολής της Εθνικής Μουσικής. Μουσικό, Λαογραφικό και Φιλολογικό Αρχείο Σίμωνος και Αγγελικής Καρά. Πρόκειται για μια σπουδαιότατη ιδιωτική συλλογή παλαιῶν ψαλτικῶν χειρογράφων (13ος-19ος αιώνας), τα οποία με κόπους και με μόχθους συνέλεξε, διέσωσε και μελέτησε ο αείμνηστος Σίμων Καράς.

Γεννήθηκε το 1903 στο χωριό Λέπρεον (Στροβίτσι η παλαιότερη ονομασία) του νομού Ηλείας. Από πολύ νεαρή ηλικία ξεκίνησε η μύηση του στη μουσική, από τον πατέρα του που έπαιζε ταμπουρά, και τον ιερέα του χωριού, ο οποίος του έμαθε και τα πρώτα γράμματα και τον ενθάρρυνε να συνεχίσει τις μουσικές σπουδές του.

Ἦρθε στην Αθήνα το 1921, έχοντας εισαχθεί στη **Νομική Σχολή** την οποία τελείωσε χωρίς να πάρει το πτυχίο. Ο ίδιος ξεκίνησε τις προσωπικές του μουσικές σπουδές και έρευνες εκτός του χώρου των οργανωμένων ωδείων. Μελέτησε τα θεωρητικά έργα των **Αρχαίων Ελλήνων**, των βυζαντινών και μεταβυζαντινών συγγραφέων, αναζήτησε, αποκρυπτογράφησε και ερμήνευσε παλιά μουσικά χειρόγραφα βιβλιοθηκών, όπως του **Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως**, του **Αγίου Όρους**, της Εθνικής Βιβλιοθήκης κ.ά. Έτσι κατάφερε και εξελίχθηκε σε έναν μοναδικό αυτοδίδακτο μουσικοδιδάσκαλο.

Από το 1931 μέχρι το 1934, ο Καράς ήταν ψάλτης στο εκκλησάκι του **Προφήτη Ελισσαίου στο Μοναστηράκι** της Αθήνας. Το 1929 είχε ιδρύσει τον «Σύλλογο προς Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής», στον οποίο ανέπτυξε μέχρι το τέλος της ζωής του μία πολύπλευρη και σημαντική δραστηριότητα στην ψαλτική τέχνη και στο δημοτικό τραγούδι, με σχολή έξι ετών και εντελώς δωρεάν φοίτηση, εκκλησιαστική χορωδία και μεικτή χορωδία εθνικών τραγουδιών, και τέλος, χορευτική ομάδα.

VIDEO: Ο Δημήτρης Μαντζούρης, Επιστημονικός Συνεργάτης του Κέντρου Προβολής και Ερεύνης της Εθνικής Μουσικής μιλάει για την μουσική εκπαίδευση στο εν λόγω κέντρο, τη βυζαντινή μουσική και το παραδοσιακό τραγούδι και το χορό ως το τρίπτυχο έκφρασης και μελέτης της ελληνικής μουσικής.

Οι χορωδίες του συλλόγου είχαν πολλές εμφανίσεις στην εκπομπή «Ελληνικοί Αντίλαλοι», την οποία παρουσίαζε ο ίδιος ο **Σίμων Καράς** με θέμα πάντα την παραδοσιακή μουσική από όλη την Ελλάδα, από τη χρονιά ίδρυσης του Ε.Ι.Ρ. το 1937 μέχρι το 1972. Εξέδωσε εκατοντάδες βιβλία και δίσκους κυρίως από το 1972 και μετά.

Είχε πραγματοποιήσει σε όλη την Ελλάδα καταγραφή των δημοτικών τραγουδιών με κασετόφωνο, τα οποία κυκλοφόρησαν σε δίσκους καθώς επίσης των **Ακολουθιών και Ύμνων της Εκκλησίας.**

Πέθανε το 1999 σε ηλικία ενενήντα έξι ετών.

Σημαντικοί σταθμοί της πορείας του

Παρατίθεται ένα ενδεικτικό χρονολόγιο των σημαντικότερων σταθμών της ζωής του.

1903: Γέννηση στο **Στροβίτσι** (Λέπρεον) της Ολυμπίας από τον Ιωάννη και την Σπυρούλα, το γένος **Νικολάου Δρακοπούλου**. Γυμνάσιο στην Κυπαρισσία. Μαθαίνει την ελληνική μουσική κοντά στον ιερέα π. **Στάθη Λαμπρινόπουλο.**

1920: Αρχίζει να συλλέγει δημοτικά τραγούδια καταγράφοντάς τα στην βυζαντινή παρασημαντική.

1921: Εγγραφή στην Νομική Σχολή Αθηνών. Διορισμός στο Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

1928: Γράφει μουσική για τις Δελφικές Γιορτές του 'Αγγελου και της Εύας Σικελιανού και συμμετέχει στην προετοιμασία του χορού.

1929: Ομιλεί και παρουσιάζει Εκκλησιαστική μουσική στο Βασιλικό θέατρο. Ιδρύει τον Σύλλογο προς **Διάδοσιν της Εθνικής Μουσικής**.

1930: Ψάλλει επί τριετία στον 'Αγιο Ελισαίο στην Πλάκα συνεχίζοντας την παράδοση του **κυρ-Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη** και **Αλέξανδρου Μωραϊτίδη**, με ιερουργό τον 'Αγιο Νικόλαο Πλανά. Δισκογραφούνται σε πέντε δίσκους 78

στροφών 11 βυζαντινά μέλη για το μουσικό Λαογραφικό αρχείο **Μέλπω Μερλιέ**.

1932: Ψάλλει με την χορωδία του Συλλόγου στον Άγιο Νικόλαο της Φιλοπτώχου Εταιρίας με έμφαση και επιμονή στην ακριβή τήρηση των διατάξεων των ακολουθιών, όπου και πρωτοστατεί η Εύα Σικελιανού. Θεμελιώνει τον θεσμό των ετησίων μνημοσύνων για τους Μάρτυρες της Αλώσεως της Κων/πόλεως, θεσμό που άντεξε μέχρι σήμερα.

1933: Παρουσιάζει για πρώτη φορά με την χορωδία του Συλλόγου τραγούδια της Πάρου στην Αρχαιολογική Εταιρεία, καταγεγραμμένα από τον ίδιο, συνοδεύοντας ομιλία του καθηγητού Μ. Σαγκριώτη.

1934: Εκκλησιαστική μουσική και τραγούδια της Πάρου στην Αρχαιολογική Εταιρεία.

Διάλεξη στην Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών με θέμα «Ερμηνεία των Βυζαντινών μουσικών κωδίκων» με τη χορωδία να παρουσιάζει εκκλ. μουσική και τραγούδια. Σ' αυτή τη διάλεξη τίθενται οι βάσεις της Μουσικής Παλαιογραφικής έρευνας και μεταγραφής βυζαντινών και μεταβυζαντινών μουσικών κωδίκων.

1937: Αποσπάται στου Υπουργείου Τύπου και Τουρισμού ως ειδικός στην ελληνική μουσική.

Διάλεξη για τον Ιωάννη Μαίστωρα τον Κουκουζέλη και παρουσίαση με την χορωδία του αργού μαθήματος του Κουκουζέλη «'Ανωθεν οι προφήται».

Τίθενται τα επιστημονικά προβλήματα του αιώνα που έζησε ο Κουκουζέλης και τα συναφή με αυτόν μουσικά προβλήματα και δίδονται λύσεις.

1938: Τοποθετείται στην Εθνική Ραδιοφωνία, όπου παραμένει μέχρι το 1973 οπότε συνταξιοδοτείται ως... εισηγητής.

Ιδρύει το τμήμα Εθνικής Μουσικής.

Οργανώνει πανελλήνια συνάντηση οργανοπαικτών και χορευτών στο Στάδιο.

Ομιλεί στην ΟΧΕΝ για τον Ιωάννη τον Δαμασκηνό.

1939: Μεταβαίνει στην Κωνσταντινούπολη με τον Λίνο Πολίτη και τον Μ. Καλλιγά για να φωτογραφήσει τα Βυζαντινά μουσικά χειρόγραφα, τα οποία τελικά μεταφέρονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη με υπόδειξή του στην τότε Κυβέρνηση.

1940-41: Υπηρετεί στο Μέτωπο και μόλις γυρίζει από το Μέτωπο περιέρχεται διαρκώς με την χορωδία τα Νοσοκομεία και λοιπά Ιδρύματα και ψυχαγωγεί τους αναπήρους.

Διδάσκει στο Ελληνικό Σπίτι της Αγγελικής Χατζημιχάλη την ελληνική μουσική παράδοση.

Εκδίδονται σε δίσκους 78 στροφών Δημοτικά τραγούδια.

1946: Συμμετέχει με την χορωδία στους εορτασμούς στο στάδιο, για την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου.

1950: Νυμφεύεται σε Βυζαντινή τελετή στην Ι. Μονή Δαφνίου την Αγγελική Αλεξίου Βατούγιου σύντροφο της ζωής του και ακούραστη συνεργάτιδά του από τότε μέχρι και το θάνατό του στις 26 Ιανουαρίου 1999.

Διδάσκει Ελληνικό χορό και μουσική στη Σχολή Χορού της Κούλας Πράτσικα.

1953: Εισηγείται, στο Διεθνές Βυζαντινολογικό Συνέδριο Θεσσαλονίκης, με θέμα «Η ορθή ερμηνεία και μεταγραφή των Βυζαντινών μουσικών χειρουγράφων».

1957: Χρησιμοποιεί μαγνητόφωνο TELEFUNKEN στις επιτόπιες μουσικές καταγραφές δημοτικών τραγουδιών και οργανικών σκοπών.

1963: Μετέχει στο Διεθνές συνέδριο Ανατολικής Μεσογειακής Μουσικής στην Τυνησία με εισήγηση.

1968: «Γένη και διαστήματα της Βυζ. Μουσικής», επιστημονική ανακοίνωση στη Μονή Κρυπτοφέρνης Ιταλίας.

1969: Πρώτο βραβείο στον διαγωνισμό τσαμπούνας στην Ερίκη της Σικελίας μαζί με θρακιώτες και νησιώτες τσαμπουνιέρηδες.

1970: Με χορηγία του Ιδρύματος FORD αρχίζει την δισκογραφική έκδοση δημοτικών τραγουδιών και εκκλησιαστικής μουσικής (25 δίσκους) με βοηθό την Μαρία Βούρα.

1973: Αποχωρεί από το Ε.Ι.Ρ.

1975: Ανακοίνωση με θέμα «Ιωάννης Μαίστωρ ο Κουκουζέλης» στο Διεθνές Βυζαντινολογικό Συνέδριο με τη χορωδία να αποδίδει έργα του μεγάλου συνθέτη.

Διάλεξη στο Λονδίνο στα πλαίσια του Φεστιβάλ Μπαχ.

Το Τμήμα Εθνικής Μουσικής της ΕΡΤ διαλύεται και το αρχειακό υλικό του διασκορπίζεται.

1978: «Εκκλησιαστική Βυζαντινή Μουσική και δημοτικά τραγούδια». Ομιλία στην Ορθόδοξη Θεολογική Σχολή της Βοστώνης.

1979: Συμμετοχή στην «ΕΚΦΡΑΣΗ '80», με δύο εκδηλώσεις, μία με εκκλησιαστική μουσική και μία με τραγούδια απ' όλη την Ελλάδα.

1981: «Ο Θούριος του Ρήγα και η μουσική του». Ανακοίνωση στο Πολεμικό Μουσείο με την χορωδία να αποδίδει τραγούδια του '21.

1985: «Η ελληνική συμβολή στην μεσογειακή μουσική». Ανακοίνωση στο Συνέδριο Μεσογειακής Μουσικής στους Δελφούς.

1988: «Αρμονικά». Ανακοίνωση σε διεθνές μουσικολογικό συνέδριο στους Δελφούς.

1995: Ανακηρύσσεται επίτιμος Διδάκτωρ του τμήματος Μουσικών Σπουδών Παν/μίου Αθηνών.

Από το 1929 μέχρι το 1995 διδάσκει και εποπτεύει την διδασκαλία στην Σχολή της Εθνικής Μουσικής.

Από το 1920 μέχρι το 1975 περιτρέχει τα βουνά και τα λαγκάδια, τα νησιά και τα ακρογιάλια της χώρας συλλέγοντας με χίλιες δυσκολίες και καταγράφοντας πάνω από 25.000 δημοτικά τραγούδια.

Έχει εξηγήσει από την παλαιά σημειογραφία και καταγράψει πάνω από 70 πολυσέλιδους τόμους εκκλησιαστικής μουσικής.

Πραγματοποίησε εκατοντάδες εκδηλώσεις στις οποίες η χορωδία του παρουσίασε την εκκλησιαστική και δημοτική μουσική μας παράδοση.

Από το 1957 έως το 1973 ηχογραφεί συστηματικά και παρουσιάζει από την Εθνική Ραδιοφωνία πάνω από 700 εκπομπές στη σειρά «Ελληνικοί Αντίλαλοι», και «το δημοτικό τραγούδι στις πηγές του» που άφησαν εποχή, γιατί για πρώτη φορά το πανελλήνιο κοινό ερχόταν σε επαφή με τις τοπικές μουσικές παραδόσεις.